

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Global Governance: інститути, режими, актори

Методичні рекомендації
до семінарських занять та самостійної роботи (для здобувачів другого
(магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 052 «Політологія»
освітньої програми «Глобальні студії та світова політика»)

Рецензенти:

В. М. Шамраєва – д. політ. н., професор кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

Л. А. Прилуцька – к. істор. н., доцент кафедри мовної підготовки факультету іноземних громадян Харківського національного автомобільно-дорожнього університету.

*Затверджено до друку рішенням Науково-методичної ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 7 від 19 квітня 2023 року)*

G 54 **Global Governance:** інститути, режими, актори: методичні рекомендації до семінарських занять та самостійної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 052 «Політологія» освітньо-професійної програми «Глобальні студії та світова політика» / уклад. Н. А. Вінникова. – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. – 20 с.

Методичні рекомендації до семінарських занять і самостійної роботи з навчальної дисципліни «Global Governance: інститути, режими, актори» розроблені для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 052 «Політологія» освітньо-професійної програми «Глобальні студії та світова політика».

У методичному виданні подається: структура лекційного матеріалу, тематичний план семінарських занять, завдання та вказівки до їх виконання, джерельна база до навчальної дисципліни, методи навчання та критерії оцінювання успішності знань.

УДК 327.7

© Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна, 2023

© Вінникова Н.А., уклад., 2023

© Дончик І. М., макет обкладинки, 2023

Навчальне видання

Вінникова Наталія Анатоліївна

Global Governance:
інститути, режими, актори

Методичні рекомендації
до семінарських занять та самостійної роботи (для здобувачів другого
(магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 052 «Політологія»
освітньої програми «Глобальні студії та світова політика»)

Коректор *О. В. Пікалова*
Комп'ютерне верстання *В. В. Савінкова*
Макет обкладинки *І. М. Дончик*

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 1,23. Наклад 50 пр. Зам. № 59/23.

Видавець і виготовлювач
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.2009
Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна
Тел.: 705 24 32

ЗМІСТ

I. Мета та завдання навчальної дисципліни	4
II. Структура навчальної дисципліни	5
III. Тематичний план навчальної дисципліни	6
IV. Інструктивно-методичні матеріали до семінарських занять та виконання самостійної роботи	8
V. Методи навчання	12
VI. Оцінювання успішності знань здобувачів	13
VII. Питання для підсумкового контролю	15
VIII. Список рекомендованих джерел	16

I. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання навчальної дисципліни – забезпечити здобувачів знанням про актуальні тренди глобалізаційного розвитку та розумінням системи глобального управління, ролі міжнародних організацій у регулюванні світових політичних, економічних, соціальних процесів.

Основні завдання вивчення дисципліни:

Формування таких загальних компетентностей:

ЗК02. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК03. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК05. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК07. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

Формування таких спеціальних (фахових) компетентностей:

ФК03. Критичне осмислення проблем та принципів функціонування й закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, гендерної політики, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

ФК04. Здатність комплексно аналізувати владу й урядування, політичні системи, інститути та режими, політичні процеси та політичну поведінку в різних контекстах їх функціонування.

ФК06. Здатність використовувати широкий спектр концептів і методів для інтерпретації та аналізу політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівнях.

ФК07. Спроможність ефективно виконувати політико-організаційні, експертно-аналітичні та консультаційні функції на національному та міжнародному рівнях.

ФК9. Здатність до системного геостратегічного мислення.

ФК10. Здатність виявляти та аналізувати констеляцію глобальних державних та недержавних гравців.

ФК11. Здатність вести дебати в рамках симуляційних ігор.

ФК12. Вміння розробляти політичні рішення для наднаціональних органів управління.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти мають досягти таких програмних результатів навчання за дисципліною:

ПРН04. Приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати

і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та ймовірні наслідки політичних рішень.

ПРН06. Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

ПРН12. Мислити системно та стратегічно у розгляді світової політики.

ПРН13. Виявляти констеляцію глобальних державних та недержавних гравців.

ПРН14. Професійно вести політичні дебати від імені світових гравців.

ПРН15. Професійно розробляти політичні рішення глобального рівня управління.

Кількість кредитів – 4.

Загальна кількість годин – 20.

Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	
2-й	
Семестр	
3-й	
Лекції	
16 год	
Практичні, семінарські заняття	
14 год	
Самостійна робота	
90 год	
120 год	

II. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма							заочна форма				
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд.	с. р.		л	п	лаб	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Глобальні трансформації і мегатренди світового розвитку												
Тема 1. Цифрові технології як чинник глобального розвитку	28		4			20						
Тема 2. Глобальні суспільно-політичні тренди	28		4			20						
Разом за розділом 1	56	8	8			40						

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 2. Сучасна система глобального управління та механізми регулювання міжнародних відносин												
Тема 3. Міжнародні організації як інституційна основа глобального управління	28	4	4			20						
Тема 4. Клубні форми глобального управління	36	4	2			30						
Разом за розділом 2	64	8	6			50						
Усього годин	120	16	14			90						

III. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Глобальні трансформації і мегатренди світового розвитку

Тема 1. Цифрові технології як чинник глобального розвитку.

Технологічна інтерпретація глобалізаційних процесів: характеристики Четвертої промислової революції. Вплив технологій штучного інтелекту на економічний, соціальний, політичний виміри глобального розвитку. Цифрові стратегії найпотужніших світових акторів. Боротьба за глобальне лідерство в розвитку технологій штучного інтелекту. Принципи «європейського підходу» до розвитку штучного інтелекту та впровадження цифрових технологій. Зміни в принципах функціонування глобальних ринків. Вплив роботизації та технологій штучного інтелекту на сферу зайнятості. Проблема нерегульованості цифрової економіки. Геоекономічні аспекти цифрового світового порядку. Проблема глобальної кібербезпеки. Міжнародний вимір регулювання розвитку технологій штучного інтелекту. «Принципи Асіломара» як основа нормативних засад розвитку цифрових технологій і штучного інтелекту. Інституційні платформи глобальної взаємодії у координації дій з розвитку штучного інтелекту. Формування цифрового світового ладу: глобалістичний підхід vs технонаціоналізм.

Тема 2. Глобальні суспільно-політичні тренди.

Глобальна урбанізація і міжнародна міграція як тренди глобального розвитку. Найбільші мегаполіси світу. Роль Південно-азійського регіону в формуванні глобалізаційних трендів. Вплив соціальних медіа на формування індивідуальних та соціальних ціннісних установок. Мікротаргетинг і астротурфінг як технології маніпулювання свідомістю та проблема зовнішнього втручання у внутрішньополітичні процеси держав. Структурні соціальні зміщення внаслідок трансформації ринку праці в умовах цифрової економіки. Модель суспільної стратифікації Гая Стендинга і характеристики «нового небезпечного класу». Роль прекаріату в піднесенні глобальної протестної активності. Чинники деєтатизації державного управління і мережеїзація управлінських процесів. Участь недержавних акторів у державному управлінні. Мультиакторне урядування і проблеми легітимації політико-твірних процесів.

Розділ 2. Сучасна система глобального управління та механізми регулювання міжнародних відносин

Тема 3. Міжнародні організації як інституційна основа глобального управління.

Типологія міжнародних організацій. Функції міжнародних міждержавних організацій: нормотворча, інформативна, оперативна, організаційна. Членство у міжнародних організаціях. Міжнародні неурядові організації та транснаціональні рухи як форма громадянської участі у глобальних політикотвірних процесах. Рух глобальної справедливості та модель світового референдуму. Організація Об'єднаних Націй. Цілі та принципи діяльності. Інституціональна структура ООН. Роль та функції керівних органів. Сесії Генеральної Асамблеї ООН. Роль Ради безпеки ООН у формуванні міжнародного порядку денного. Секретаріат ООН. Місія Генерального секретаря ООН. Роль «посланців» ООН у просуванні цілей Організації Об'єднаних Націй. Питання ефективності діяльності Організації Об'єднаних Націй. Проблеми реформування ООН. Роль Міжнародного валютного фонду (МВФ) у регулюванні фінансово-економічних глобальних процесів. Структурні характеристики та процедурні особливості функціонування Міжнародного валютного фонду. Напрями діяльності МВФ. Умови надання фінансової допомоги від МВФ. Місія і функціональні засади діяльності Світового Банку. Склад, інституційні та процедурні принципи функціонування Світового Банку. Проєкти Світового Банку в Україні. Світова організація торгівлі (СОТ) як регуляторна платформа для світової торгівлі. Структура та нормативно-процедурні засади діяльності СОТ. Умови набуття членства в СОТ. Вирішення торговельних суперечок у СОТ.

Тема 4. Клубні форми глобального управління.

Походження «клубів» як форм групової комунікації. Характеристики клубів: ексклюзивність членства, закритий формат зустрічей, відсутність інституційної та нормативної основи функціонування. Виникнення Групи 7. Вплив Великої Сімки на перебіг світових процесів. Ротаційна форма головування у клубі. Велика Двадцятка (G20). Учасники і система ротаційного головування у форматі «Troika». Саміти Групи 7 і Групи 20. Проблеми обмеженого членства. Критика глобальних клубів. Змістовне наповнення самітів Великої Сімки і Великої Двадцятки та перспективи інституційного оформлення взаємодії. Особливості ухвалення рішень і вплив клубних форм глобального управління. Громадянський сектор у межах діяльності Групи Двадцяти – «Аутріч діалог». Критика системи представництва у Великій Двадцятці. Дилеми ефективності глобальних клубів у регулюванні міжнародних відносин. Асиметрія в репрезентації інтересів на глобальному рівні управління. Інституційно-процедурне закріплення дисбалансу представництва держав у системі глобального управління. Проблеми оперативної і регуляторної спроможності міжнародних організацій.

IV. ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ТА ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Семінарські заняття спрямовані на поглиблене вивчення складних і дискусійних питань відповідної теми, на поточний контроль засвоєння знань, умінь, навичок. Під час підготовки до семінарських занять здобувачі вищої освіти зобов'язані працювати з допоміжною навчальною та науковою літературою, використовувати відомий їм теоретичний апарат дослідження, навички самостійного наукового пошуку, креативність.

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Цифрові технології як чинник боротьби за глобальне лідерство	4
2	Тема 2. Роль громадянського сектору в регулюванні глобалізаційних процесів	4
3	Тема 3. Безпековий вимір глобального управління	4
4	Тема 4. Майбутнє світового ладу. Баттл: «Чи стане ХХІ сторіччя сторіччям Китаю?»	2
	Разом	14

Заняття 1. Цифрові технології як чинник боротьби за глобальне лідерство

План семінару / Питання для обговорення

1. Глобальні трансформаційні тренди в контексті Четвертої промислової революції.
2. Боротьба за глобальне лідерство з розвитку штучного інтелекту.
3. Глобальні механізми регулювання питань розвитку та впровадження технологій штучного інтелекту.
4. Виклики формування світового цифрового порядку.

Рекомендовані джерела:

- Бостром Н. Суперінтелект. Стратегії і небезпеки розвитку розумних машин. Київ: Наш формат, 2020. 408 с.
- Вебб Е. Велика дев'ятка. Як ІТ-гіганти та їхні розумні машини можуть змінити людство. Харків: Vivat, 2020. 352 с.
- Вінникова Н. «Оцифрована» реальність і виклики Четвертої промислової революції. Парадокси політичних рішень в епоху постдемократії : монографія Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. С. 16–22(424) с.
- Кай-Фу Лі. Наддержави штучного інтелекту. Китай, Кремнієва долина і новий світовий лад; перекл. з англ. В. Пунько. Київ: ВООКСНЕФ, 2020. 297 с.
- Скіннер К. Людина цифрова. Четверта революція в історії людства, яка торкнеться кожного. Харків: Фабула, 2020. 272 с.
- Шваб К. Четверта промислова революція. Формуючи четверту промислову революцію. Київ: Клуб Сімейного Дозвілля. 2019, 416 с.

- Hickin R., Bechtel M. 2021. Technology Futures: Projecting the Possible, Navigating What's Next. World Economic Forum. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Technology_Futures_GTGS_2021.pdf
- Future of Life Institute. Asilomar AI principles. Asilomar Conference of beneficial AI. USA. 5-8 January 2017. URL: <https://futureoflife.org/2017/08/11/ai-principles/>
- G20 AI Principles. G20 Ministerial meeting on trade and digital economy. Japan, Tsubuka. 8–9 June 2019. URL: https://www.g20-insights.org/related_literature/g20-japan-ai-principles/
- OECD AI Laboratory. URL: <https://oecd.ai>
- The Tortoise. Global AI Index. URL: <https://www.tortoisemedia.com/intelligence/global-ai/>

Заняття 2. Роль громадянського сектору в регулюванні глобалізаційних процесів

План семінару / Питання для обговорення

1. Роль міжнародних неурядових організацій у системі глобального управління.
2. Причини піднесення транснаціональних рухів та їхній вплив на перебіг світових процесів.
3. Цифрові інструменти в діяльності міжнародних неурядових організацій і транснаціональних рухів.
4. Механізми і моделі участі громадян у системі глобального управління.

Рекомендовані джерела:

- Аджемоглу Д., Робінсон Дж. Вузкий коридор. Держави, суспільства і доля свободи. Київ: Наш формат, 2020. 520 с.
- Вінникова Н. Ефективність е-партисипації в ухваленні політичних рішень: «кібергромадянин» чи Homo dictyous? Парадокси політичних рішень в епоху постдемократії : монографія Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. С. 150–180 (424 с).
- Вінникова Н. Представництво інтересів у транснаціональному вимірі ухвалення рішень. Парадокси політичних рішень в епоху постдемократії : монографія Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. С. 215–241 (424 с.)
- Гіг'їнз Е. Ми – Bellingcat. Онлайн-розслідування міжнародних злочинів та інформаційна війна з Росією. Київ: Наш формат, 2022. 242 с.
- Макінтайр Л. Постправда. Київ: ArtHuss, 2021. 208 с.
- Муазі Д. Геополітика емоцій. Як культури страху, приниження та надії змінюють світ. Київ: Брайт Букс, 2018. 184 с.
- Фергюсон Н. Площі та вежі. Соціальні зв'язки від масонів до фейсбуку. Київ: Наш формат, 2018. 552 с.
- Світовий економічний форум (World Economic Forum). URL: <https://www.weforum.org/>
- Римський клуб (Rome Club). URL: <https://www.clubofrome.org/>
- Transparency International. URL: <https://www.transparency.org/>
- Світовий уряд громадян (World Citizen Government). URL: <https://worldcitizengov.org/>
- Міжнародний консорціум журналістських розслідувань (International Consortium of Investigative Journalists). URL: <https://www.icij.org/>
- П'ятниці за майбутнє (Fridays for Future). URL: <https://fridaysforfuture.org/>

Заняття 3. Безпековий вимір глобального управління

План семінару / Питання для обговорення

1. Сучасні виклики міжнародній безпеці.
2. Глобальні механізми забезпечення міжнародної безпеки. Проблеми дієвості Ради безпеки ООН.
3. Північноатлантичний альянс у регулюванні проблем сучасної міжнародної безпеки.
4. Проблеми та виклики діяльності Організації з безпеки та співробітництва в Європі.

Рекомендовані джерела:

- Глобальна та національна безпека: підручник / авт. кол.: В. І. Абрамов, Г. П. Ситник, В. Ф. Смолянчук та ін.; за заг. ред. Г. П. Ситника. Київ : НАДУ, 2016. 784 с.
- Гудвін Д. Лідерство у буремні часи. Харків: Vivat, 2021. 592 с.
- Ледерак Дж. П. Розбудова миру: стає примирення в розділених суспільствах. Київ: Дух і літера, 2019. 250 с.
- Паламарчук М. Військово-морська міць та її межі. Київ: Наш формат, 2019. 200 с.
- Шамраєва В.М. Політика безпеки та оборони ЄС: еволюція формування. Вісник Харківського Національного Університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право». Випуск 29, 2020. Серія «Право». С. 369–377.
- Ферґюсон Н. Приреченість: політика і катастрофи. Київ: Наш Формат, 2022. 496 с.
- The International Telecommunication Union (ITU). The Global Cybersecurity Index 2020. URL: <https://www.itu.int/epublications/publication/D-STR-GCI.01-2021-HTML-E>
- World Economic Forum. Global Risks Report 2023. URL: <https://www.weforum.org/reports/global-risks-report-2023>
- Організація Об'єднаних Націй. URL: <http://www.un.org>
- Північноатлантичний альянс (НАТО). URL: <http://www.nato.int>
- Організація з безпеки та співробітництва в Європі. URL: <http://www.osce.org>

Заняття 4. Майбутнє світового ладу. Баттл: «Чи стане XXI сторіччя сторіччям Китаю?»

План семінару / Питання для обговорення

1. Ознаки трансформації сучасного світового порядку.
2. Позиції США як глобального гегемона.
3. Формування глобального впливу Китаєм.
4. Потенціал конфронтації і ризику зіткнення США та КНР.

Рекомендовані джерела:

- Вінникова Н., Запорожченко О. «Тест на ви тривалість»: чи стане 2021 рік початком завершення глобальної гегемонії США? Науковий журнал «Регіональні студії». 2020. №23. С.105–112. <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2020.23.19>.
- Ганс-Адам II. Держава в третьому тисячолітті. Київ: ДІПА, 2018. 224 с.
- Гудвін Д. Лідерство у буремні часи. Харків: Vivat, 2021. 592 с.
- Зірен Ф. Майбутнє? Китай! Як нова наддержава змінює наше життя, нашу політику, нашу економіку. Київ: Бурда-Україна, 2021. 352 с.
- Кай-Фу Лі. Наддержави штучного інтелекту. Китай, Кремнієва долина і новий світовий лад; перекл. з англ. В. Пунько. Київ: BOOKSHEF, 2020. 297 с.

- Кіссінджер Г. Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контексті. Нова обкл. Київ: Наш формат, 2019. 320 с.
- Комарек С. Європа на роздоріжжі. Львів: Апріорі, 2020. 496 с.
- Корсунський С. Зовнішня політика в епоху трансформацій. Як не залишитись на узбіччі історії. Харків: Віват, 2020. 256 с.
- Муазі Д. Геополітика емоцій. Як культури страху, приниження та надії змінюють світ. Київ: Брайт Букс, 2018. 184 с.
- Паламарчук М. Військово-морська міць та її межі. Київ: Наш формат, 2019. 200 с.
- Ручір Ш. Злет і занепад країн. Хто виграє та програє на світовій арені. Київ: Наш формат. 2018, 408 с.
- Фукуяма Ф. Політичний порядок і політичний занепад. Від промислової революції до глобалізації демократії. Київ: Наш формат, 2019. 608 с.
- Хаас Р. Розхитаний світ. Зовнішня політика Америки і криза старого ладу. Київ: Основи. 2019, 376 с.
- Харарі Ю.Н. 21 урок для 21 століття. Київ: Book Chef, 2021. 416 с.
- Allison, Graham. Destined for War: Can America and China Escape Thucydides's Trap? Houghton Mifflin Harcourt, 2017.
- Fisun O., Vinnykova N. De-etatization of state sovereignty and the formation of Global Maidan. The Ideology and Politics Journal. 2021. №1 (17). P. 72–86. <https://doi.org/10.36169/2227-6068.2021.01.00004>
- Maintaining American Leadership in Artificial Intelligence. Presidential Documents. Executive Order 13859 of February 11, 2019. The White House. Federal Register Vol. 84, No. 31 Thursday, February 14, 2019. P. 3967–3979. URL: [2019-02544.pdf](https://www.federalregister.gov/documents/2019/02/14/2019-02544) (govinfo.gov)
- Next Generation Artificial Intelligence Development Plan. State Council. The Foundation for Law and International Affairs. No. 35. 8 July 2017. URL: <https://flia.org/wp-content/uploads/2017/07/A-New-Generation-of-Artificial-Intelligence-Development-Plan-1.pdf>

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Тема 1. Цифрові технології як чинник боротьби за глобальне лідерство <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал і рекомендовані джерела з цієї теми, підготувати інформаційне повідомлення (з презентацією) за питаннями теми практичного заняття.	20
2	Тема 2. Роль громадянського сектору в регулюванні глобалізаційних процесів <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал і рекомендовані джерела з цієї теми, підготувати інформаційне повідомлення (з презентацією) за питаннями теми практичного заняття.	20
3	Тема 3. Безпековий вимір глобального управління <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал і рекомендовані джерела з цієї теми, підготувати інформаційне повідомлення (з презентацією) за питаннями теми практичного заняття.	20
4	Тема 4. Майбутнє світового ладу. Баттл: «Чи стане XXI сторіччя сторіччям Китаю?» <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал і рекомендовані джерела з цієї теми, підготувати інформаційне повідомлення (з презентацією) за питаннями теми практичного заняття.	30
	Усього	90

V. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання

Результати навчання	Методи навчання	Засоби діагностики / форми оцінювання
ПРН04. Приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та ймовірні наслідки політичних рішень.	Лекція; пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), корегування та підготовка частини наукового дослідження, її презентація.	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, оцінювання аналітичної частини дослідження.
ПРН06. Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.	Лекція. Пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), робота з вторинними даними, презентація результатів досліджень.	Оцінювання виконання творчих завдань, аналітичних завдань, залікова робота.
ПРН12. Мислити системно та стратегічно у розгляді світової політики.	Лекція, надання зворотного зв'язку, виконання творчих завдань у командах, аналіз отриманих результатів.	Оцінювання виконання творчих завдань, роботи учасників під час дискусій, залікова робота.
ПРН13. Виявляти констеляцію глобальних державних та недержавних гравців.	Лекція; критичний аналіз, інтерпретація, презентація результатів досліджень.	Оцінювання результатів дослідження на практичних заняттях; розв'язування аналітичних задач, залікова робота.
ПРН15. Професійно розробляти політичні рішення глобального рівня управління.	Надання зворотного зв'язку, виконання творчих завдань у командах, аналіз отриманих результатів.	Оцінювання виконання творчих завдань, роботи учасників під час дискусій на практичних заняттях.

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть також додатково враховуватись такі види активності здобувача:

– проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);

– участь у майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем використання сучасних освітніх технологій (з підготовкою есе, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом);

– участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з проблем використання сучасних освітніх технологій (у розробці анкетних форм, проведенні опитувань, підготовці та проведенні фокус-груп, обробці результатів дослідження, підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

VI. ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

При вивченні дисципліни застосовуються поточний та підсумковий семестровий форм контролю. Також передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на практичних заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи здобувача під час
- лекційних та практичних занять (групова дискусія, тренінгові завдання);
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проєктних завдань під час індивідуальної / командної роботи здобувачів;
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу;
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати аналітичні та інші завдання;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних технологій.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача. Він проводиться у тестовій формі у вигляді семестрового заліку (за дворівневою шкалою оцінювання).

Заліковий тест містить 20 питань, кожне з яких оцінюється за певною кількістю балів. Загальна сума балів за залік – **40**.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається

робочою програмою дисципліни. Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю, та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів.

Критерії та методи оцінювання

Методи	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
Робота над аналітичними завданнями	Виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній відповіді на запитання продемонстрував всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, вмів грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонстрував знання фахової літератури, передбачені на рівні творчого використання.	15
	Виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній відповіді на запитання продемонстрував повне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустився окремих несуттєвих помилок.	10
Робота над проєктними завданнями, командними роботами тощо	Виставляється здобувачу вищої освіти, який досяг цілей завдання, виконав ефективно роль ділової гри тощо, продемонстрував здатність застосовувати знання на практиці, обґрунтовувати власну думку.	15
	Виставляється здобувачу вищої освіти, який частково досяг цілей завдання, виконав роль ділової гри тощо, продемонстрував здатність застосовувати знання на практиці, обґрунтовувати власну думку, проте припускався певних помилок.	10
	Виставляється здобувачу вищої освіти, який не досяг цілей завдання, частково виконав роль ділової гри тощо, не зміг застосувати знання на практиці, обґрунтувати власну думку.	5
Залік (тестова форма)	Виставляється відповідно до вірних відповідей у тесті.	40
Підсумковий контроль (тестування)	Здобувач правильно відповів на всі тестові питання.	40
	Здобувач правильно відповів на не менш ніж 75 % тестових питань.	30–39
	Здобувач правильно відповів на не менш ніж 50 % тестових питань.	20–29
	Здобувач правильно відповів на не менш ніж 25 % тестових питань.	10–19
	Здобувач правильно відповів на менш ніж 25 % тестових питань.	1–9
	Здобувач не відповів на жодне з тестових питань.	0

Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання						Залік	Сума
Розділ 1			Розділ 2			Разом	
T1	T2		T3	T4	–	60	40
15	15		15	15			100

T1, T2... – теми розділів

Залік – 40 балів. Відповідно, максимальна кількість набраних балів із вивчення дисципліни складає 100 балів.

Оцінювання здійснюється відповідно до шкали ЗВО.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для дворівневої шкали оцінювання
90–100	Зараховано
70–89	
50–69	
1–49	
	Не зараховано

VII. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. «Четверта промислова революція» і її вплив на соціально-економічний розвиток людства.
2. Роль штучного інтелекту в сучасному житті суспільства і перебігу глобалізаційних процесів.
3. Цифрові стратегії найпотужніших світових акторів. Боротьба за глобальне лідерство в розвитку технологій штучного інтелекту.
4. Цифрова криптоекспансія та проблеми регулювання криптовалют.
5. Принципи «європейського підходу» до розвитку штучного інтелекту та впровадження цифрових технологій.
6. Глобальна урбанізація і міжнародна міграція як тренди глобального розвитку.
7. Концепція «прекаріату» в контексті інтерпретації глобальних соціальних трендів.
8. Причини глобальної протестної активності.
9. Функції міжнародних організацій у регулюванні міжнародних відносин.
10. Міжнародні неурядові об'єднання та їх роль у формуванні глобального порядку денного.
11. Проблемні аспекти участі громадян в ухваленні рішень у системі глобального управління.
12. Інституційно-нормативні засади функціонування та проблеми реформування Організації Об'єднаних Націй.

13. Перешкоди реформування Організації Об'єднаних Націй.
14. Фінансові інструменти регулювання міжнародних відносин: принципи діяльності Міжнародного Валютного Фонду (МВФ).
15. Місія і функціональні засади діяльності Світового Банку.
16. Світова Організація Торгівлі (СОТ) – норми й принципи економічної взаємодії.
17. Група 7 (G7) та її роль в ухваленні глобальних рішень
18. Велика Двадцятка (G20): представництво та проектування інституціональних засад функціонування.
19. Стан та перспективи інституційного оформлення взаємодії БРІКС.
20. Дилеми клубних форм глобального управління.

VIII. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література

- Аджемоглу Д., Робінсон Дж. Вузький коридор. Держави, суспільства і доля свободи. Київ: Наш формат, 2020. 520 с.
- Бостром Н. Суперінтелект, Стратегії і небезпеки розвитку розумних машин. Київ: Наш формат. 2020. 408 с.
- Вебб Е. Велика дев'ятка. Як ІТ-гіганти та їхні розумні машини можуть змінити людство. Харків: Vivat, 2020. 352 с.
- Вінникова Н. Політичні рішення в епоху постдемократії. Харків: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2019. 426 с.
- Ганс-Адам П. Держава в третьому тисячолітті. Київ: ДПА, 2018. 224 с.
- Гігінз Е. Ми – Bellingcat. Онлайн-розслідування міжнародних злочинів та інформаційна війна з Росією. Київ: Наш формат, 2022. 242 с.
- Гудвін Д. Лідерство у буремні часи. Харків: Vivat, 2021. 592 с.
- Закарія Ф. 10 уроків для світу після пандемії. Київ: Наш формат, 2021. 264 с.
- Зірен Ф. Майбутнє? Китай! Як нова наддержава змінює наше життя, нашу політику, нашу економіку. Київ: Бурда-Україна, 2021. 352 с.
- Кай-Фу Лі. Наддержави штучного інтелекту. Китай, Кремнієва долина і новий світовий лад; перекл. з англ. В. Пунько. Київ: ВООКСНЕФ, 2020. 297 с.
- Кіссінджер Г. Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контексті. Нова обкл. Київ: Наш формат, 2019. 320 с.
- Комарек С. Європа на роздоріжжі. Львів: Априорі, 2020. 496 с.
- Корсунський С. Зовнішня політика в епоху трансформацій. Як не залишитись на узбіччі історії.. Харків: Віват, 2020. 256 с.
- Ледерак Дж. П. Розбудова миру: стає примирення в розділених суспільствах. Київ: Дух і літера, 2019. 250 с.
- Макінтайр, Л. Постправда. Київ: ArtHuss, 2021. 208 с.
- Муазі Д. Геополітика емоцій. Як культури страху, приниження та надії змінюють світ. Київ: Брайт Букс, 2018. 184 с.

- Паламарчук М. Військово-морська міць та її межі. Київ: Наш формат, 2019. 200 с.
- Ручір Ш. Злет і занепад країн. Хто виграє та програє на світовій арені. Київ: Наш формат, 2018. 408 с.
- Ручір Ш. Передові країни. В очікуванні нового «економічного дива». Київ: Наш формат, 2018. 296 с.
- Скіннер К. Людина цифрова. Четверта революція в історії людства, яка торкнеться кожного. Харків: Фабула, 2020. 272 с.
- Фергюсон Н. Глобальний занепад. Як помирають інститути та економіки. Київ: Наш формат, 2020. 144 с.
- Фергюсон Н. Приреченість: політика і катастрофи. Київ: Наш Формат, 2022. 496 с.
- Фергюсон Н. Площі та вежі. Соціальні зв'язки від масонів до фейсбуку. Київ: Наш формат, 2018. 552 с.
- Флорида Р. Homo creativus. Як новий клас змінює світ. Київ: Наш формат, 2018. 432.
- Фукуяма Ф. Ідентичність. Потреба в гідності й політика скривдженості. Київ: Наш формат, 2020. 192 с.
- Фукуяма Ф. Політичний порядок і політичний занепад. Від промислової революції до глобалізації демократії. Київ: Наш формат, 2019. 608 с.
- Хаас Р. Розхитаний світ. Зовнішня політика Америки і криза старого ладу. Київ: Основи, 2019. 376 с.
- Харарі Ю. Н. 21 урок для 21 століття. Київ: Book Chef, 2021. 416 с.
- Хастингс Р., Меєр Е. Netflix і культура інновацій. Харків: Vivat, 2021. 352 с.
- Чанг Ха-Юн. 23 прихованих факти про капіталізм. Київ: Наш формат, 2018. 296 с.
- Шваб К. Четверта промислова революція. Формуючи четверту промислову революцію. Київ: Клуб Сімейного Дозвілля, 2019. 416 с.

Допоміжна література

- African Union. The digital transformation strategy for Africa (2020-2030). Ethiopia, Addis Ababa. 2019. URL: <https://au.int/sites/default/files/documents/38507-doc-dts-english.pdf>
- ASEAN. ASEAN Digital Masterplan 2025. The ASEAN Secretariat. 2021. Jakarta. URL: <https://asean.org/wp-content/uploads/2021/09/ASEAN-Digital-Masterplan-EDITED.pdf>
- Brannen S., Haig. C.S., Schmidt K. 20The age of mass protests: understanding an escalating global trend. A report of the CSIS and Foresight group. Washington D.C. Center for strategic and international studies, March 2. 2020. URL: <https://www.csis.org/analysis/age-mass-protests-understanding-escalating-global-trend>
- Ethics Guidelines for Trustworthy AI. High-Level Expert Group on Artificial Intelligence. European Commission. Brussels. 8 April 2019. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/ethics-guidelines-trustworthy-ai>

- European Commission. On Artificial Intelligence – A European approach to excellence and trust. White Paper. COM(2020) 65 final. Brussels. 19 February 2020. URL: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/commission-white-paper-artificial-intelligence-feb2020_en.pdf
- European Commission. Proposal for a regulation of the European Parliament and the Council on a single market for digital services (Digital Services Act) and amending Directive. 2000/31/ECCOM/2020/. COM (2020). 825 final. 2020/0361 (COD). Brussels. 15 December 2020. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/en/TXT/?qid=1608117147218&uri=COM%3A2020%3A825%3AFIN>
- European Commission. The EU's cybersecurity strategy for the digital decade. Joint Communication to the European Parliament and the Council. JOIN(2020) 18 final. Brussels. 16 December 2020 URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/eus-cybersecurity-strategy-digital-decade-0>
- European Commission. The European AI Alliance. Shaping Europe's digital future. 2018. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/european-ai-alliance>
- from=EN
- Future of Life Institute. Asilomar AI principles. Asilomar Conference of beneficial AI. USA. 5–8 January 2017. URL: <https://futureoflife.org/2017/08/11/ai-principles/>
- G20 AI Principles. G20 Ministerial meeting on trade and digital economy. Japan, Tsukuba. 8–9 June 2019. URL: https://www.g20-insights.org/related_literature/g20-japan-ai-principles/
- Global digital report. We are Social. 2023. URL: <https://digitalreport.wearesocial.com/>
- Hickin, R. & Bechtel, M. 2021. Technology Futures: Projecting the Possible, Navigating What's Next. World Economic Forum. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Technology_Futures_GTGS_2021.pdf
- HM Government. National AI Strategy. Presented to Parliament by the Secretary of State for Digital, Culture, Media and Sport by Command of Her Majesty. UK. September 2021. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1020402/National_AI_Strategy_-_PDF_version.pdf
- Horowitz M. C. Artificial Intelligence, International Competition, and the Balance of Power. Texas National Security Review. 2018. 1(3). P. 37–57. <https://doi.org/10.15781/T2639KP49>
- Maintaining American Leadership in Artificial Intelligence. *Presidential Documents*. Executive Order 13859 of February 11, 2019. The White House. Federal Register Vol. 84, No. 31 Thursday, February 14, 2019. P. 3967–3979. URL: [2019-02544.pdf \(govinfo.gov\)](https://www.govinfo.gov/02544.pdf)
- National Strategy for Artificial Intelligence: Toward AI World Leader beyond IT 17 December 2019. Ministry of Science and ICT. URL: <https://www.egovspace.co.in/national-ai-strategy-of-south-korea-purpose-and-use-cases/>
- NATO. Summary of the NATO Artificial Intelligence Strategy. Belgium. Brussels. 22 October 2021. URL: https://www.nato.int/cps/uk/natohq/official_texts_187617.htm?selectedLocale=en

- Next Generation Artificial Intelligence Development Plan. State Council. The Foundation for Law and International Affairs. No. 35. 8 July 2017. URL: <https://flia.org/wp-content/uploads/2017/07/A-New-Generation-of-Artificial-Intelligence-Development-Plan-1.pdf>
- OECD.AI. Database of national AI policies. OECD.AI. n.d. URL: <https://oecd.ai/en/>
- On Artificial Intelligence – A European Approach to Excellence and Trust. White Paper. European Commission. Brussels. 19 February 2020 COM(2020) 65 final. URL: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/commission-white-paper-artificial-intelligence-feb2020_en.pdf
- Organisation for Economic Co-operation and Development/ Recommendation of the Council on Artificial Intelligence OECD/LEGAL/0449 2019. Retrieved from <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0449>
- OSCE. Spotlight on Artificial Intelligence and freedom of expression. D. Wagner and J. Haas (eds) Office of the Representative on Freedom of the Media Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE). Austria. Vienna. 2021. URL: https://www.osce.org/files/f/documents/8/f/510332_0.pdf
- Pan-Canadian Artificial Intelligence Strategy. Canadian Institute for Advanced Research. Canada. Toronto 12 April 2017. URL: <https://cifar.ca/ai/>
- Standing, G. The precariat and class struggle. Revista Critica de Ciencias Sociais. Annual Review, 2015. 7, 3–16. DOI: 10.4000/rccsar.585
- UAE National Strategy for Artificial Intelligence 2031. 2018. Artificial Intelligence Office. URL: <https://ai.gov.ae/wp-content/uploads/2021/07/UAE-National-Strategy-for-Artificial-Intelligence-2031.pdf> <https://www.weforum.org/reports/global-risks-report-2023>
- World Economic Forum. Global Risks Report 2023. URL: <https://www.weforum.org/reports/global-risks-report-2023>
- World Economic Forum. 2021. Principles for Board Governance of Cyber Risk. Insight Report (16th Edition). http://www3.weforum.org/docs/WEF_China_ESG_Champions_2021.pdf

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення

- Офіційне інтернет-представництво ООН – <http://www.un.org>
- Офіційне інтернет-представництво Міжнародного валютного фонду – <http://www.imf>
- Офіційне інтернет-представництво Світової Організації Торгівлі – <https://www.wto.org/>
- Офіційне інтернет-представництво Світового Банку – <https://www.worldbank.org/en/home/>
- Офіційне інтернет-представництво Організації з економічного співробітництва та розвитку – <http://www.oecd.org>
- Офіційне інтернет-представництво НАТО – <http://www.nato.int>

- Офіційне інтернет-представництво Ради Європи – <https://www.coe.int/en/web/portal/>
- Офіційне інтернет-представництво Організації з безпеки і співробітництва в Європі – <http://www.osce.org>
- Офіційне інтернет-представництво Європейського Союзу – <https://european-union.europa.eu/>
- Офіційне інтернет-представництво Світового економічного форуму – <https://www.weforum.org/>

Інтернет-представництва аналітичних центрів та науково-дослідних установ

- Національний інститут стратегічних досліджень – <http://www.niss.gov.ua>
- Afrobarometer – <http://www.afrobarometer.org>
- Asianbarometer – <http://www.afrobarometer.org>
- Centre for Strategic and International Studies – <http://csis.org>
- Eurobarometer – <https://europa.eu/eurobarometer/screen/home> -
- Foreign Affairs – <http://www.foreignaffairs.com>
- Japan Institute of International Affairs – <http://www.jiia.or.jp/en>
- Journal of International Affairs – <http://jia.sipa.columbia.edu>
- OECD AI Laboratory – <https://oecd.ai>
- PewResearchCenter – <http://www.pewresearch.org>
- Royal Institute of International Affairs (Chatham House) – <http://www.chathamhouse.org.uk>
- Swedish Institute of International Affairs – <http://www.sipri.org>
- The Diplomat – <https://thediplomat.com/>
- The Economist – <https://www.economist.com>
- The Tortoise. The Global AI Index – <https://www.tortoisemedia.com/intelligence/global-ai>
- World Population Clock – <http://www.worldometers.info>
- World Values Survey – <http://www.worldvaluessurvey.org>

Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непереборної сили

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів / розпоряджень ректора / проректора або за змішаною формою навчання, або повністю дистанційно в синхронному режимі. Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень із заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі GoogleForms.